Útgerð á Stokkseyri

Þátturinn „Úr verinu" í Tímanum þann 12. febrúar s. l. fjallar um Stokkseyri.

Þar sem þáttur þessi gefur villandi hugmynd um útgerð á Stokkseyri, leyfi ég mér að senda blaðinu smá þátt um sama efni, og byggi þá á Stokkseyringasögu Endua Jónssonar og egin kunnugleika.

— — Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns frá árinu 1708 getur þess að frá Stokkseyri gangi 3-4 skip.

Endni Jónsson telur að það sé 19. öldin sem gerði Stokkseyri frozo sem verstöð, enkum síðari ár hennar, en þá gengu héðan um og yfir 50 skip.

Áraskipin vikja svo smámsaman fyrir mótorbátunum á fyrstu tveim áratugum þessarar aldar.

Fyrsti mótorbátusinn kom hér 1904 og svo hver af öðrum - en urðu flestir 1916, það ár voru gerðir út héðan 17 mótorbátar, allir undir 12 smálestum.

Á þriðja áratug þessarar aldar fokkar hrepps tvíum úr 886 (97 ár 1910 og 973 ár 1901) niður í 500 eða þar um bil, og hverf þá margt af tápmesta fólkinu héðan.

Á þessu tímabili hniguar útgerðinni svo, að upp úr 1930 horfir til vandræða.

Seint á árinu 1933 gengust framá menn verkalýðsfélagsins á staðnum fyrir því að stofnað var nýtt útgerðarfélag, samvinnufélag Stokkseyringa. Því félagi tókst að fá 3 nýja báta (smíðaðir í Fridrikssund í Danmörku - um 16.5 lestir hver) og gerði þá út með

gódum árangri í 10 ár.
Vegna óeiningar, sem upp kom í félaginu, samdist svo um ad hreppurinn tók vid eignum þess og skuldum, en hann seldi svo aftur formanni og vélstjóra á hverjum bátanna 1/3 hvorum.
Sú útgerd sem hreppurinn þarna tók vid í fullum gangi er undirstadan ad þeirri útgerd sem nú er rekin á Stokkseyri, 2 bátar um 30 tonn og 3 bátar um 50 tonn – tinn báturinn í enka eigu, fjórir í sameigu hreppsi, hradfrystihúss og einstaklinga ad nokkru. Tilvora þessarra báta hér byggist algjörlega á þorlákshöfn sem lífhöfn.
Fyrir aldamót var byggt hér íshús, og eftir 1940 voru settar í þad vélar til ad hradfrysta fisk. Med nokkrum vidbyggingum – medal annars adstödu til ad þurka saltfisk – var þad þamegi rekid af miklum vanefnum, fram yfir 1960, en þá tókst ad efla þad til muna, bodi ad hinsvar og lakjunda og ráda ad því rymlan adkomu mann sem framkvæmdastjóra.
Þegar sá madur lést snemma árs 1968 tókst en ad ráda adkomumann, sem þekkinga hefur á rekstri frystihúsa og medferd fiskjar.
Þegar þetta er ritad – um midjan febr. 1970 – er verid ad leggja sídustu hönd á 640 fermetra vidbótar húsrými, eftir ad hradfrystihúsid á vetrar vertíd 1969 tók á móti sem svaradi tvöföldum medalafla undanfarandi vetrarvertída.
– Ég hefi hér ad framan undirstrikad þau atridi sem ég ottast til ad leidi til annars skilnings en framkemur í umrottum þetti Tímans frá 12.2.S.l., auk þess sem frásagan er nokkru fyllri.